

for den daværende Entrepreneur. Naar man vil tage de Forhold i Betragtning, hvorunder jeg modtog denne Sag, frygter jeg aldeles ikke for at bære Ansvar for, hvad jeg har foretaget i den Tid, hvori jeg har havt den Ære at være Indenrigsminister.

Rosod: Jeg haaber, at den ærede Ordfører efter at have hørt den ærede Indenrigsminister, vil frasælde den Paastand, at de Arbejderstemata, der ere udsendte gennem Kjøbenhavns Kommunalraad, vare tilsendte visse Foræninger, der stode i det Forhold til Arbejdsgiverne, at man kunde vente, at der blev taget særligt Hensyn til de Sidstnævntes Opfattelse af Spørgsmaalet. Den ærede Ordfører bebrejdede mig Insinuationer; men jeg vil spørge, hvad man vil kalde det, naar det er Sandhed, at det virkelig er Arbejderne selv, der lige overfor deres Kaldsfæller have æstet og modtaget disse Dplysninger, at der saa tales om, at der skulde komme nogen Arbejdsgiverindflydelse tilkjende i Dplysningerne! Det fortaar jeg virkelig ikke. Naar den ærede Ordfører idelig taler om, at man skulde have Dplysninger ogsaa fra anden Side, kan jeg fuldt give ham Medhold heri; men jeg veed ikke, fra hvilken Side han vil have dem, naar han underkjender blandt Andet det Samfund, hvortil jeg sigtede. Det er et Samfund, der har paa sin Fane, at det ad Lovens og Ordenens Vej vil stræbe efter bedste Gode at fremme Arbejdernes Kaar. Det skulde altsaa være dem, der „med eller uden Loven“ ville fremme dem, der skulde finde Maade for den ærede Ordførers Dine med Hensyn til at give paalidelige Dplysninger! Det forekommer mig, at blandt det Meget, han sagde, var det, han sagde om Dplysninger, byggede paa Sand, noget af det mest Gaadefulde. Nei, mine Ytringer vare ingen Insinuation. Jeg sagde kun, at det kunde se saaledes ud, og jeg kan forresten sige, at jeg har en vis Ret til at give tilkjende, naar jeg mener at have gjort en Opdagelse i denne Retning, da den ærede Ordførers Tegtemaade er mig bekendt fra ældre Dage; da vi vare Kampfæller; derfor er det, at jeg kan skimte gennem hans Fremferd her, hvorledes det hænger sammen bagved, men der er jo ikke det allerengste Begrundede deri. Nei, det, jeg kræver af Finansudvalgets Flertal, er dette Gne, at det ved Gjærning, ved Handling skulde vise, at det vil støtte ethvert Forslag, der herom kan komme frem (Lh. Nielsen: Ethvert Forslag?) Naturligvis ethvert fornuftigt Forslag, der maatte komme frem til at fremhjælpe Arbejderne. Jeg finder det aldeles mærkværdigt, at det skulde være nødvendigt at sige: ethvert fornuftigt Forslag. Der ligger altsaa deri, at de Forslag, som de Herrer ikke ville støtte, skulde dermed være stempede som ufornuftige Forslag (Munterhed!) De Herrer smile saa haant deraf. Ethvert Forslag

ville de naturligvis ikke støtte; men ethvert fornuftigt Forslag ville de støtte; det, her foreligger, ville de nu ikke støtte, og altsaa finde de ikke Regeringens Forslag fornuftigt. Jeg vil tro, at hvis der kom en Regering, der gik i den Retning, som det ærede Flertal ønsker, saa fik vi maaske mindre fornuftige Forslag, saa at jeg ikke skal raade til at opsætte; at Sagen sættes i Gang, indtil vi faae en Afsløsning i saa Henseende. Det har meget større Virkning at vise i Gjærningen, at man vil Noget, end slet Intet at gjøre eller marchere paa Stebet, som jeg i dette Tilfælde betragter det, man vil, og saa forsikre med hellig Alvor og Inderlighed, at man har den bedste og veneste Billte af Verden, men ikke for Dieblisset kan gjøre Noget, fordi det er for dyrt. Det er i det Hele en let Sag at forsikre, at man vilde saa gjerne, men dog kun under den Betingelse, at man kan gjøre det for en saare billig Pris. Her forekommer det mig, at de 3,000 Rd., hvorefter det her er Spørgsmaal, ikke paa nogen mulig Maade kunne opveie den vigtige Interesse, der er Tale om at fremme. Jeg er ingen Tilbeder af den Form, hvori de meget omhandlede Arbejderstemata ere udsendte; men jeg tror dog, at de ville kunne gjøre deres Gavn, blandt Andet — og med denne Bemærkning skal jeg slutte — fordi de Arbejdere, jeg før nævnte, og som selv have udfyldt disse Stemata, personlig, under en selvvalgt Formand og Skriftpører, uden nogenformhelst Veiledning eller noget Vink fra Styrelsen have opstillet og befoaret adskillige flere Spørgsmaal end dem, der findes paa disse Stemata, og have ledsaget de udfyldte Stemata med Skrivelser, hvori de give Grunde, hvorfor de have tilladt sig at give flere Dplysninger om Arbejdernes Forhold og Vilkaar, end der egentlig var æstet i de udsendte Stemata. Jeg synes, at den ærede Ordfører maatte glæde sig meget over denne folkelige Medvirking; men han er ikke tilfreds dermed, den skal komme fra en anden Side end den, som der her er Tale om. Jeg er vis paa, at de allerfleste — man kan næsten paaftaa alle — Arbejderforeninger i Kjøbenhavn, der i Følge deres Medlemsantal fortjene Navn af Foreninger, have faaet disse Stemata til Udfyldning. Det kan gjerne være, at kun faa af dem have udfyldt dem i det Omfang og paa den folkelige Maade, som „dansk Arbejder-samfund“; men desto mere Godkjendelse maatte dette da kunne vente. Men det er ikke godt at gjøre Folk til Maade, naar de ikke selv ville være til Maade.

Ansvar: Jeg bad om Ordet for at indpegaa en Fortolkning af mine Ytringer, som den ærede Ordfører gav til Bedste, nemlig at jeg skulde have ment, at da Ministeren havde foreslået 5000 Rd., gif det ikke an at byde ham 2000 Rd., og at dette vilde føre til, at vi ikke